

teologije uključuje nepogrješivost. Evo dokaza: zaista postoji jedna vječna teologija, jedna sama, rimska teologija. A ta se teologija upravo pozivlje na jedan nepogrješivi auktoritet, na onaj papin.

I tako »sam pomoću dedukcije došao do logične potrebe papine nepogrješivosti; pomoću dedukcije našao sam, da je u brojnim slučajevima, kada je papa konačno završio raspre, ta odluka bila bez zablude. Tu mi se neodoljivo namećao zaključak: pravo tumačenje povjesnih dokaza u korist rimskog primata, ne može drugi biti nego onakovo, kako ga prihvaća katolička Crkva«.

Dr. Zacharias je napokon stupio u rimo-katoličku Crkvu na Veliku subotu, 3. travnja 1926., u kapelici sjemeništa u Kurseongu. On sada izdaje tjednik »The Week« (na 20 str.). On sada neumorno radi u Calcuti oko širenja kraljevstva Kristova u Indiji.

E. Hozedes D. I.

Međunarodna pedagogija.

22. 9. 1925. Društvo naroda u svojoj 6. skupštini poprimilo je resoluciju: Neka se »istraže metode, koje bi najbolje koordinirale službena nastojanja ili uspjehe privatne inicijative bilo to u državama, koje su članice Društva naroda ili ne, pa bi se tako upoznalo načelo i rad Društva naroda i mlade bi se generacije privikle da smatraju međunarodnu kooperaciju kao normalnu metodu u vođenju poslova svijeta«. Ovaj je tekst uručen komisiji intelektualne kooperacije. Skupština traži mnijenje o tome, da li bi se pozavo odbor vještaka, a taj bi odbor bio neko pedagoško vijeće Društva narodâ. Međutim je novi Institut intelektualne kooperacije bio otvoren u Kraljevskoj palači svoje dvorane neke vrsti pred-odbora, gdje su zastupana sva veća udruženja: međunarodno vijeće žensko, međunarodna federacija sveučilištarki, međunarodna unija udruženja za Društvo naroda, Opća sveza za međunarodno prijateljstvo crkvi, međunarodno udruženje katoličke mladeži, opća sveza židovske mladeži, međunarodni ured nacionalnih federacija srednjoškolskih javnih profesora i drugih društava, kojih ima mnogo. Ovaj je pred-odbor raspravljao o pouci glede mira, opće civilizacije, te o pročišćenju školskih udžbenika, u kojima je malo duha Društva naroda. Ovaj je pred-odbor konsulativan, pa čeka da se sazove službeni i više manje eksekutivni odbor u Genevi.

* * *

To je međunarodna pedagogija. Ta je ideja nešto starija nego li je Društvo naroda. Već je g. 1880. bio u Bruxellesu međuna-

rodni kongres odgoja u nižim školama. I taj se je kongres izjavio, neka bi se osnovalo međunarodno vijeće pedagogije. Tu ideju prihvatilo i prva dva međunarodna kongresa moralnog odgoja, g. 1908. u Londonu i g. 1912. u Haagu. Istu je ideju prihvatio i kongres g. 1912. u Genevi, gdje se pedagoški institut Jean-Jacques-Boussea, pod ravnanjem E. Claparedea i P. Boveta mijenja u međunarodni centar, i to pomoću američanskog novca.

Međuto udruženja za društvo naroda, koja su se osnovala u g. 1918. u većini država, rade u samome Društvu. Zato i svjedoče i izvješća raznih njihovih kongresa. N. pr. onaj u Bruxellesu početkom prosinca 1919. glasuje na temelju F. Buissonova referata, neka bi Društvo naroda stvorilo u svojim prostorijama permanentni ured za odgoj i znanosti. Godinu kasnije: hoće da stvori međunarodni ured odgoja kao što je onaj međunarodni ured rada, pa bi morale sve države uvesti u program svojih škola obveznu pouku o Društvu naroda i o dužnostima prema ovom Društvu i dosljedno prema tome trebalo bi sve školske udžbenike popraviti i očistiti s pacifističkog stanovišta; napokon bi se moralo uvesti posebnu svetkovinu, koja bi bila obvezatna i na nju ne bi se smjelo raditi (Jedan Kinez predlaže, da bi ona trajala 3 dana). Konferencija se vratila opet na to pitanje u junu g. 1921. u Genevi. Posebna je komisija postojala za pedagoška pitanja i propagandu, a njoj je predsjedao M. Quartier-La Tente, šef švicarske framašonerije i malo kasnije generalni tajnik međunarodnog odbora framašonerije u Genevi.

To su skrajne težnje. Nadajmo se, da ne će zavladata u Društvu naroda. Ta jeli ono uoblašteno, da se miješa u pitanje pedagogije, odgoj? Društvo naroda nije naddržava, još manje nadcrkva. Ono je udruženje vlada, koje je nastalo da podrži mir među narodima i dokine sukobe među državama. To je njegov »raison d' être«.

Društvo je naroda središnji organ, koji će olakšati i koordinirati međunarodne odnose i tako zapriječiti uzroke sukobima. Jasno je, da ima međunarodnih odnosa intelektualnog pravca i u tim odnosima da ima uzrokâ sukobima, pa je stoga opravdana intelektualna kooperacija. No to je pravo Društva naroda ograničeno i njegova je aplikacija vrlo delikatna. Stoga ovo Društvo može samo da regulira te odnose i međunarodne izmjene. Ono može poraditi kod narodâ, da tako prestanu sukobi intelektualnog smjera i narodi se intelektualno zblize. No Društvo naroda ne smije poći dalje. Protivno bi značilo umiješati se u intelektualni život naroda, čak u najintimniji taj život: u školu. To bi značilo postaviti se učiteljem svega svijeta. To bi bilo htjeti nametnuti narodima neku nauku, neku metafisiku, neki moral. Ako bi Društvo naroda pošlo tim putem, prestalo bi ono biti općenitim i postalo bi ratilom jedne stranke. I tako bi mjesto da otkloni sukobe samo izazvalo nove. Tako Društvo naroda ne bi spriječilo ratove među narodima, nego bi dapače izazvalo ratove u nutarnjosti narodâ.

Društvo naroda dakle može jedino to poduzeti, da poradi te ga narodi upoznađu i to: njegovu organizaciju, njegov rad i cilj. Ono ima pravo, donekle i dužnost da organizuje propagandu sebi u prilog, ali objektivnu propagandu, ne protupatriotski internacionalizam.

* * *

Na svršetku velim, da je međunarodna pedagogija nesmisao. Ta zatajiti (kako bi nekoji htjeli) u školskim povjesnim udžbenicima ratne činjenice i imena junaka, jest protiv znanstvenog duha, jer je povijest znanost činjenica. Ako bi se uvela u osnovnim i srednjim školama pouka u Društvu narodâ, značilo bi da ne poznajemo, kako se djetinji horizont i interes zadovoljavaju s onim, što je važno za njegov praktični neposredni život, pa treba nada sve djelovati na djetinju maštu i čuvstva. No Društvo je naroda vrlo udaljeno, a da bi moglo djecu interesovati, pa ni mladića, kojemu treba s mukom usaditi znanje o narodnoj povijesti i prve elemente konstitucije vlastite države. Tko hoće da shvati zapletena pitanja, a možda i nerješiva, o razoružanju, treba da je poučen u pravu, i mora da je pitomac više pouke. Stoga ako se Društvo narodâ uplete u školska pitanja, pa bilo to i pomalo, ono mi se čini da zalazi u polje puno hajduka i zamki, a to je za nj vrlo škodno. Prijatelji Društva naroda ne će nikada biti fanatičari, ali će ga i upozoriti na svaku pogibelj.

G. de Reynold,

profesor na sveučilištu u Bernu, švicarski član u komisiji intelektualne kooperacije u Društvu narodâ.

**UREDNIŠTVO „ŽIVOTA“
ZAGREB 1/147**

O MIRU.

Sunce nam je tako mило iza kiševitih dana. Mir nam je još draži, kada ga nam oteše; mir kao i zdravlje ne znamo cijeniti, ali pravo za njima hlepimo tekar onda, kada smo ih izgubili. I sv. Pavao želi Rimljanima: »Milost i mir od Boga, Oca našega i Gospodina Isusa Krista« (Rim, 1, 7). I kod Mojsija obećaje Bog svome narodu: »Jest ćete hljeb svoj do sitosti i živjet ćete bez straha u zemlji svojoj. Jer ću dati mir zemlji, te ćete spavati a ne će biti nikoga da vas plaši; mač ne će prolaziti preko vaše zemlje« (2 Mojs. 26, 6). I prorok Miheja veliča ovako mir: »Ne će dizati mača narod na narod, niti će se više učiti ratu. Nego će sjediti svaki pod svojom vinovom lozom i pod smokvom, a ne će biti tko da ih plaši« (4, 3. 4). Može biti da još nikada nijesu bili narodi ovako željni mira, kako je to evo sada za svjetskoga rata i poratnog vremena. Nekoji su grčki filozofi nazvali rat »ocem napret-